

Predmet: Misljenje o Predlogu pravilnika o izmenama i dopunama pravilnika o prelasku sa analognog na digitalno emitovanje televizijskog programa i pristupu multipleksu u terestričkoj digitalnoj radiodifuziji

V e z a : Javne konsultacije o Predlogu pravilnika o izmenama i dopunama pravilnika o prelasku sa analognog na digitalno emitovanje televizijskog programa i pristupu multipleksu u terestričkoj digitalnoj radiodifuziji (internet strana Uprave za Digitalnu agendu, 21. 12. 2011):

<http://www.digitalnaagenda.gov.rs/vesti/javna-rasprava-o-izmenama-predlogapravilnika-i-strategije-prelaska-sa-analognog-na-digitalno-emitovanje-televizijskogsignala/>

Postovani gospodine Stojkovicu,

Umesto misljenja ili komentara imam sledece pitanje: da li je predlog ovog pravilnika pripremila Republicka agencija za elektronske komunikacije (RATEL) u saradnji sa Republickom radiodifuznom agencijom (RRA), ili Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog drustva (MKIID) u saradnji sa Upravom za Digitalnu agendu (UZDA)? Odgovor na to vrlo vazno pitanje ne moze se naci u obrazlozenju uz predlog ovog pravilnika, niti na internet stranicama RATEL-a i/ili RRA.

Iskreno,

Dejan Popovic

Beograd, 22. decembar 2011.

P. S. - Ranije smo imali RATEL-ov nacrt Pravilnika o prelasku sa analognog na digitalno emitovanje televizijskog programa i pristupu multipleksu u terestričkoj digitalnoj radiodifuziji, 22.11.2010.:

http://www.ratel.rs/upload/documents/Regulativa/Pravilnici/Pravilnici_koje_donosi_MTID/RATEL%20ov%20nacrt%20Pravilnika%20o%20prelasku%20sa%20analognog%20na%20digitalno%20emitovanje.pdf

Dejan R. Popovic, dipl. inz.

Beograd, Stevana Sremca 18

MINISTARSTVO KULTURE, INFORMISANJA I INFORMACIONOG DRUSTVA

Uprava za Digitalnu agendu

Miloš Stojković

Beograd, Pariska 7

Predmet: Misljenje o Predlogu odluke o izmenama strategije za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa u Republici Srbiji

V e z a : Javne konsultacije o Predlogu odluke o izmenama strategije za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa u Republici Srbiji (internet strana UZDA od 21.12.2011. i MKIID od 22.12.2011)

<http://www.digitalnaagenda.gov.rs/vesti/javna-rasprava-povodom-strategije-prelaska-sa-analognog-na-digitalno-emitovanje-televizijskog-signal/>

<http://www.kultura.gov.rs/avna-rasprava-o-predlogu-pravilnika-o-izmenama-i-dopunama-pravilnika-o-prelasku-sa-analognog-na-di-0>

Postovani gospodine Stojkovicu,

Umesto misljenja o Predlogu odluke o izmenama strategije za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Strategija prelaska), imam u vezi nje sledeci komentara o vazecoj Strategiji razvoja radiodifuzije u Republici Srbiji do 2013. godine (u daljem tekstu: Strategija razvoja)

http://www.rra.org.rs/uploads/useruploads/PDF/3812-strategija_razvoja_radiodifuzne_u_republici_srbiji_do_2013_godine.pdf

1. Strategija razvoja je doneta 2005. godine i do danas, iz nepoznatih razloga, nije pretrpela nikakve izmene i dopune.
2. Strategija promene je doneta 2009. godine i vec ovih dana trpi neobrazlozene izmene.
3. Strategija razvoja sadrzi u tacki 7. odrednice o digitalnoj radiodifuziji. One glase (prepisujem, radi podsecanja):

“7. Digitalna radiodifuzija

Dalji razvoj radiodifuzije, bilo da se radi o satelitskom, zemaljskom ili kablovskom prenosu ili emitovanju, zasnivaće se isključivo na digitalnim tehnologijama, čiji se standardi već koriste kao što su: DRM (*Digital Radio Mondiale*) za kratkotalasnu i srednjetalasnu zvučnu radiodifuziju, T- DAB (*Terrestrial Digital Audio Broadcasting*) za zvučnu radiodifuziju i familija DVB (*Digital Video Broadcasting*) standarda (*S-Satellite, C-Cable, T- Terrestrial i H-Handheld*) za televiziju. Digitalne tehnologije za zemaljsku radiodifuziju omogućavaju bolje iskorišćavanje postojećih frekvencijskih resursa (više programa u jednom kanalu) i veću otpornost na degradaciju kvaliteta prijema, čime se digitalni servis mnogo više po kvalitetu približava studijskom nivou u odnosu na analogni servis. U pogledu digitalne zemaljske radiodifuzije naša zemlja se već opredelila za *T-DAB* i *DVB-T* standarde.

Kako potpuna primena zemaljske digitalne radiodifuzije T-DAB u VHF (174-230 MHz) i DVB-T u VHF i UHF (470-862 MHz) frekvencijskim opsezima u Evropskoj radiodifuznoj oblasti nije moguća bez revizije važećeg međunarodnog plana (Štokholm 61), predviđena je Regionalna konferencija o radiokomunikacijama RRC04-06. Konferencija na svom drugom zasjedanju (maj 2006. godine) treba da usvoji digitalni plan za **DVB-T** i T-DAB zemaljsku radiodifuziju. Na nacionalnom nivou novi digitalni plan za televiziju treba da bude definisan kroz broj multipleks-kanala.

Digitalizacija srednjetalasnih (MF, AM) i kratkotalasnih (HF) radio predajnika je proces koji će RRA podržati bez obzira da li je reč o javnom servisu ili komercijalnim radio stanicama. Međutim, budući da po Zakonu obavezu emitovanja u kratkotalasnem (HF) području ima jedino radiodifuzna ustanova Srbije, RRA s pravom očekuje da ova ustanova bude lider u prodoru novih digitalnih tehnologija u oblasti radija. Digitalizacijom srednjetalasnih i kratkotalasnih predajnika dobija se velika zona pokrivanja uz visok kvalitet prijema. RRA smatra da će

Page 28

komercijalne radio stanice svoj interes naći pre svega u digitalnom emitovanju na srednjim talasima (u MF opsegu). Takodje, ukoliko se budu rekonstruisala NATO bombardovanjem uništena srednjetalasna postrojenja Radio Beograda, ove predajnike treba obnavljati kao osposobljene za digitalnu a ne samo za analognu radiodifuziju.

Postojeći Zakon se ne bavi digitalnom radiodifuzijom. **Potrebno je celovito regulisati digitalnu radiodifuziju novim zakonom ili njegovom dopunom, jer za razliku od analogne, predstavlja sistem u čijem lancu od proizvodnje do emitovanja programa ima puno učesnika (*content provider, multiplex provider, transmission provider, broadcast provider*).**

Primena digitalne zemaljske radiodifuzije trebalo bi da usledi nakon izrade programa i donošenja nacionalnog plana za prelazak na digitalno emitovanje sa davanjem prioriteta u primeni **DVB-T sistema** u odnosu na *T-DAB* . Uvodjenje digitalne zemaljske televizije treba da prati i strategija implementacije budućih *HDTV (High Definition Television)* servisa i *DVB-H* standarda za ručni (*handheld*) prijem i ostalih multimedijalnih servisa.

RRA je sugerisala Agenciji za telekomunikacije i resornom ministarstvu da Planom raspodele predvidi posebne TV kanale namenjene eksperimentalnoj digitalnoj radiodifuziji. Kanali namenjeni digitalnoj radiodifuziji po svojim tehničkim karakteristikama treba da budu oni koji nisu pogodni za analognu radiodifuziju, tj. oni koji ne smanjuju maksimalan broj raspoloživih frekvencija/lokacija koje će se raspedeljivati na predstojećim javnim konkursima. Iako po slovu Zakona (član 78) **samo ustanove javnog radiodifuznog servisa imaju obavezu prelaska na nove digitalne tehnologije, RRA će se truditi da svojim aktima obezbedi mogućnost pristupa svih zainteresovanih emitera eksperimentalnim digitalnim kanalima.**"

4. Stvarno, u članu 78. tačka 9. važećeg Zakona o radiodifuziji piše:

"U cilju ostvarivanja opšteg interesa u oblasti javnog radiodifuznog servisa, utvrđenog ovim zakonom, pored opštih obaveza emitera u odnosu na programske sadržaje iz člana 68. ovog zakona, **nosioci javnog radiodifuznog servisa dužni su da obezbede korišćenje i razvoj savremenih tehničko-tehnoloških standarda u proizvodnji i emitovanju programa i pripreme i, u predviđenom vremenu, realizuju planove prelaska na nove digitalne tehnologije**".

A nosioci javnog radiodifuznog servisa, po članu 76. stav 1. i članu 85. stav 1. i članu 94. stav 1. pomenutog zakona su **Radiodifuzna ustanova Srbije** i **Radiodifuzna ustanova Vojvodine**.

5. U Strategiji razvoja je utvrđen digitalni TV sistem prenosa **DVB-T**, a u Strategiji prelaska - **DVB-T2** ("*Ljudi moji, ma je li to moguće?*", rekao je svojevremeno Mladen Delić).

6. Na kraju još jednom ponovljam verovatno najvažniji izvod iz Strategije razvoja o celovitom regulisanju digitalnog radiodifuznog sistema Srbije:

"Potrebno je celovito regulisati digitalnu radiodifuziju novim zakonom ili njegovom dopunom, jer za razliku od analogne, predstavlja sistem u čijem lancu od proizvodnje do emitovanja programa ima puno učesnika (*content provider, multiplex provider, transmission provider, broadcast provider*)" (ili na srpskom jeziku: davac/pruzalac: sadržaja, multipleksa, prenosa, emitovanja).

7. Zaključak: Ukoliko Strategija razvoja nije derogirana Strategijom prelaska, onda je neophodna istovremena izmena obe strategije (uključujuću, možda, i medijsku strategiju).

Izvod,
Dejan Popović

Beograd, 26. decembar 2011.